

Asia: VN/25888/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaalihuoltolain, vanhuspalvelulain ja asiakasmaksulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pidätekö kannatettavana, että teknologisten ratkaisujen käyttämisestä sosiaalihuollon palveluissa säädettäisiin uudessa 47 §:ssä esitetyllä tavalla?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Teknologian käyttö sosiaalihuollon palveluissa on välttämätöntä palveluiden saatavuuden, työvoiman riittävyyden ja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi myös tulevaisuudessa. Hyvinvointialueita tulisi ohjata ja tukea teknologisten ratkaisuiden laajempaan hyödyntämiseen. Hyvinvointiala Hali ry pitää lähtökohtaisesti kannatettavana sitä, että osana asiakasprosessia huomioidaan teknologian mahdollisuudet, mutta esitys kokonaisuudessaan ei kannusta investoimaan teknologisiin ratkaisuihin.

Uudessa 47 §:ssä säädettäisiin teknologisten ratkaisujen käyttämisestä sosiaalihuollon palveluissa. Esityksessä ehdotetaan, että käyttöön otettavien teknologisten ratkaisujen soveltuvuus asiakkaan palveluihin ja toimenpiteisiin tulisi arvioida osana sosiaalihuollon asiakasprosessia. Teknologiaa ei ole esityksessä määritelty tarkkarajaisesti, mutta perusteluista saa käsityksen, että sääntely koskisi pääosin erityisesti ikääntyneiden palveluissa jo käytössä olevia teknologioita. Hallituksen esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, miten asiakasprosessia koskeva uusi sääntely ja teknologian soveltuvuuden arviointivelvollisuus edistäisi teknologian käyttöönottoa sosiaalihuollon palveluissa.

Esityksessä lähdetään siitä, että teknologiset ratkaisut olisivat osa asiakassuunnitelmaan kirjattavia palveluja ja toimenpiteitä, ja hyvinvointialueella olisi jatkossa velvollisuus arvioida teknologisten

ratkaisujen hyödyntämisen mahdollisuus asiakkaan sosiaalipalveluiden toteuttamisessa. Tämä edellyttää, että asiakassuunnitelmasta vastaavalla sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on riittävästi osaamista niiden teknologisen ratkaisujen osalta, jonka soveltuvuutta hän arvioi. Esityksestä ei selkeästi käy ilmi, edellyttääkö teknologisen ratkaisun käyttö sosiaalipalveluissa sitä, että asiakassuunnitelmassa on otettu kantaa tiettyyn teknologiseen ratkaisuun, tai yleisemmällä tasolla teknologiaan. Asiakasturvallisuutta lisäävän teknologian hyödyntämisen esteeksi ei saa muodostua se, ettei ammattihenkilöllä ole riittävää osaamista teknologioiden soveltuvuuden arvioimiseksi. On myös huolehdittava riittävän yhdenmukaisesta menettelystä ja siitä, että asiakkaat saavat riittävästi tietoa teknologisten ratkaisujen mahdollisuuksista riippumatta siitä, millä alueella tai kenen toimesta hänen tilannetaan arvioidaan. Lisäksi on huomioitava, että asiakkaan näkemykset ja hänen palvelutarpeensa voivat muuttua samalla kun teknologiset ratkaisut arkipäiväistyvät ja kehittyvät, jolloin asiakassuunnitelmaa tulee tarvittaessa tarkistaa.

Esityksessä todetaan, että teknologinen ratkaisu voi olla soveltuva asiakkaan palvelun toteuttamiseen esimerkiksi silloin, kun se lisää asiakkaan turvallisuutta. Tällaisista turvallisuutta lisäävistä ratkaisuista esimerkkeinä mainitaan turva-auttamisteknologia kuten turvarannekkeet, hoivakamerat, älymatot, kaatumisanturit ja muut vastaavat teknologiset ratkaisut. Pykälän 4 momentissa olisi viittaus uuteen ehdotettavaan 48 §:ään, jossa säädettäisiin teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikössä. Viittauksen tarkoituksena on ilmentää, että teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikön yhteisissä tiloissa säädetään eri pykälässä. Perusteluissa olisi kuitenkin hyvä selkeällä tavalla kuvata, miksi samankaltaisista teknologisista ratkaisuista säädetään eri pykälissä ja miten 47§ ja 48§ teknistä valvontaa koskeva sääntely eroaa toisistaan. Erityisen tärkeää on korostaa sitä, ettei ehdotettu sääntely vaikeuta tai estä asiakkaan kodissa ja huoneissa toteutettavaa teknistä valvontaa, silloin kun teknologialla on palveluiden laatua, saatavuutta ja asiakasturvallisuutta lisäävä vaikutus.

Lakiehdotuksen 47 §:n 2 momentin 1 kohdassa edellytetään, että asiakas on tietoinen teknologisen ratkaisun käytöstä, osaa tarpeen mukaan käyttää sitä ja saa tarpeen mukaan ohjausta ja neuvontaa sen käytössä. Katsomme että hallituksen esitystä olisi hyvä tarkentaa sen osalta, miten lakia sovellettaisiin esimerkiksi muistisairaiden ihmisten kohdalla. Esityksen mukaan vuonna 2022 iäkkäiden ympärivuotisen hoidon asiakkaista 90 prosentilla oli heikentynyt kognitio ja noin 70 prosentilla oli dementiadiagnoosi. Osuus on vuodesta 2020 oletettavasti lisääntynyt, sillä ympärivuorokautiseen palveluasumiseen pääsyn kriteerit ovat tiukentuneet.

Pidätkö kannatettavana, että teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikössä säädettäisiin uudessa 48 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Uudessa 48 §:ssä säädettäisiin teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikön yhteisissä tiloissa. Ehdotuksen mukaan esimerkiksi asiakkaan asuinhuoneistossa hyödynnettävä hoivakamera tai vastaava ei kuuluisi yhteisten tilojen teknistä valvontaa koskevan säännöksen soveltamisalaan. Esitys on kuitenkin melko väljä sen suhteen, miten tekninen valvonta määritellään tai mitä tarkoitetaan yhteisillä tiloilla sosiaalihuollon eri palveluissa. Pykäläluonnos jättää siten säännöksen soveltajalle ja laillisuusvalvonnalle varsin laajan tulkinnanvaran, mikä voi johtaa epäyhteneviin tulkintoihin, päinvastoin mitä esityksellä on tavoiteltu.

Pidämme tärkeänä, että nykyistä oikeustilaa ja sen myötä laillisuusvalvontaa selkiytetään ja yhtenäistetään. Esityksessä todetaan, että teknistä valvontaa on toteutettu myös ilman erillistä säännöstä. Perusteena on ollut asukkaiden ja työntekijöiden turvallisuus, asiakkaiden hyvinvointi ja terveys sekä omaisuuden suojeluun liittyvät syyt. Esityksen mukaan teknistä valvontaa voidaan säännöksen tarkoittamalla tavalla toteuttaa terveyden, hyvinvoinnin tai turvallisuuden takaamiseksi. Teknisen valvonnan edellytysten arvioinnin yhteydessä teknisen valvonnan toteuttajan tulee arvioida toteutus suhteessa tavoitteeseen ja varmistaa, että valvonta on oikeasuhtaista. Olisi tärkeää, että teknisen valvonnan käytön perusteita täydennettäisiin koskemaan myös omaisuuden suojelua.

Hali pitää tärkeänä, että teknisestä valvonnasta säädetään. Kuitenkin, kun se tehdään yleislaissa joka koskee kaikkia asiakasryhmiä, on huolehdittava, että yleislain ja erityislakien, esimerkiksi lastensuojelulain ja vammaispalvelulain kirjaukset eivät ole tulkinnanvaraisia tai keskenään ristiriitaisia. Lisäksi on tärkeää, että hallituksen esityksen pykäläkohtaiset perustelut tunnistavat paremmin kaikki sosiaalihuollon asiakasryhmät, joiden palveluita tekninen valvonta koskee, samoin kuin heitä koskevan lainsäädännön.

Esityksessä ehdotetaan, että asiakkaalta ei pyydetä suostumusta teknologisen ratkaisun käyttöönottoon, vaan asiakkaan mielipide otetaan huomioon osana asiakasprosessia (palvelutarpeen arviointi, palvelusuunnitelma, päätös). Kannatatteko tätä ehdotusta? (HE-luonnos kappale 2.6)

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Kuten esityksessä todetaan, teknologia arkipäiväistyy, eikä erillinen suostumus tuo perusoikeuksien näkökulmasta lisäarvoa asiakkaan itsemääräämisoikeuden tai osallistumisen kannalta. Pidämme tärkeänä, että suostumuksen tarvetta arvioitaessa on otettu huomioon myös se, että asiakkaalla on oikeus hyötyä teknologiasta ja sen kehityksestä, josta voi olla hyötyä ja etua hänen terveydelleen, hyvinvoinnilleen ja turvallisuudelleen.

Jos ei, voitte esittää, miksi asiakkaalta pitäisi pyytää suostumus ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Pidätekö kannatettavana, että teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikön yhteisissä tiloissa säädetään?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää, miksi teknisestä valvonnasta ei pitäisi säätää ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

**Missä tilanteissa katsotte, että toimintayksikössä olisi tarpeen käyttää tallentavaa kameravalvontaa?
Millainen prosessi liittyy tallentavan kameravalvonnan käyttämiseen**

Tallentava kameravalvonta voi olla tarpeen esimerkiksi lääkehoituhuoneessa, toimintayksikön ulkoalueilla ja ulko-ovilla, missä kameravalvonnalla ja sen käytöstä tiedottamisella voi olla erilaisia häiriö- ja riskitilanteita ennaltaehkäisevä vaikutus.

Pidättekö kannatettavana, että laissa säädettäisiin, että asiakasprosessin aikana on arvioitava teknologian hyödyntämisen mahdollisuus asiakkaan sosiaalipalveluissa?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Arvioinnin on oltava riittävän yleisellä tasolla ja sitä on kyettävä toteuttamaan joustavalla tavalla osana asiakasprosessia. On huomioitava, että asiakkaan tarpeet muuttuvat ja asiakasturvallisuutta lisäävä teknologia kehittyy. Se, ettei johonkin tiettyyn teknologiaan ole aikanaan otettu kantaa asiakassuunnitelmassa, ei saa muodostua esteeksi asiakkaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta lisäävän teknologian käyttöönotolle.

Jos ei, voitte esittää, miksi arviointivelvollisuudesta ei tulisi säätää.

-

**Pidättekö kannatettavana, että asiakasmaksulain 10 e §:ään lisätään uusi momentti, jonka nojalla turva-
auttamispalvelun toteuttamisesta osana kotihoitoa voidaan periä maksu?**

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää, miksi ei tulisi säätää ehdotetulla tavalla.

-

Pidättekö kannatettavana, että teknologian huomioimiselle iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen laskemisessa asetettaisiin maksimiraja?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Teknologia kehitty nopeasti sekä käytössä olevien, että uusien teknologisten ratkaisujen osalta. Lainsäädäntö ei voi ennalta tunnistaa erilaisten ratkaisujen vaikuttavuutta. Toteamme kuitenkin, että ennakoitavuuden (esimerkiksi laillisuusvalvonnan ratkaisut) näkökulmasta voi olla hyvä, että teknologian huomioimisella ainakin tässä vaiheessa asetetaan maksimiraja. Tätä rajaa on kuitenkin kyettävä tarkastelemaan ja arvioimaan joustavasti sitä mukaan, kun teknologia ja sen vaikuttavuusnäyttö kehittyy.

Jos kannatatte maksimirajan asettamista teknologian huomioimiselle iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen laskemisessa, onko ehdotettu 0,04 mielestänne sopiva?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Ehdotettu 0,04 mitoitusvaikutus perustuu esitysluonnoksessa kuvattuun THL:n tekemään arvioon, ja pääosin jo olemassa olevien ja laajasti käytössä olevien teknologioiden (yövalvonta ja erityisesti lääkeannosjakelu) tuottamaan aikasäästöön. Esitysluonnoksen merkittävimpiä perusteena olevat teknologiset ratkaisut (lääkkeiden annosjakelu ja yövalvonta, yhteensä 0,03 esitetystä maksimirajasta 0,04) ovat olleet käytettävissä ja monien toimijoiden osalta käytössäkin alalla jo useiden vuosien ajan. Ehdotus ei nykymuodossaan riittävästi kannusta uusien teknologioiden kehittämiseen ja käyttöönottoon, sillä maksimivähennys 0,04 saadaan osaksi mitoitusta teknologialla, joka on jo laajasti käytössä.

Pidätekö kannatettavana, että iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitus olisi edelleen 0,6 työntekijää asiakasta kohti, jota ei voitaisi teknologioita käytettäessä alittaa?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Teknologia tulee voida laskea osaksi henkilöstömitoitusta kaikissa niissä yksiköissä, joissa sillä on henkilöstön tarvetta vähentävä vaikutus.

On selvää, ettei esitykselle asetettu säästöpotentiaali toteudu, mikäli 0,6 mitoitusta ei voida alittaa hyödyntämällä teknologisia ratkaisuja. Säännös tarkoittaa, että vain ne yksiköt, joissa henkilöstömitoitus on suurempi kuin 0,6 ja joissa on käytössä mitoitukseen vaikuttavia teknologisia ratkaisuja, voisivat pienentää mitoitusta enintään 0,04:lla. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että ne yksiköt, joissa henkilöstömitoitus on suurempi kuin 0,64 voivat huomioida teknologiset ratkaisut täysimääräisesti henkilöstömitoitusta arvioidessaan. Sen sijaan, jos henkilöstömitoitus olisi 0,61, voitaisiin teknologialla korvata maksimissaan 0,01 työntekijää asiakasta kohti.

Säästövaikutusta laskettaessa on esityksen mukaan otettu huomioon, että kaikki yksiköt eivät voi vähentää henkilöstöä samalla tavalla. Yksikön on ensinnäkin oltava riittävän iso, jotta henkilöstöä voidaan todella vähentää, koska ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä on oltava työntekijöitä kolmivuorotyössä. Huhtikuussa 2024 (jolloin vähimmäismitoitus oli 0,65) tehtiin 0,65 vähimmäismitoituksen täyttäneissä yksiköissä välitöntä työtä keskimäärin 20 laskennallisen työntekijän verran (mediaani 18) (toteutuneet työtunnit muutettuna kokoaikaisiksi työntekijöiksi). Myös pienemmissä yksiköissä teknologia voi kuitenkin vähentää vuositasolla esimerkiksi sijaistarvetta ja vuokratyövoiman tarvetta. Säästön laskennassa käytetään varovaisuusperiaatteella tiukempia rajoja eli lasketaan vähennyspotentiaalia vain niin isojen yksiköiden osalta, että niillä on todennäköisesti mahdollisuus todella vähentää henkilöstöä. Tarkastelu on rajattu yksiköihin, joissa välitöntä työtä tehtiin huhtikuussa 2024 vähintään 15 laskennallisen työntekijän verran.

Realistisen säästöpotentiaalin asettaminen edellyttää, että se lasketaan ajankohtaisen ja oikean tiedon pohjalta. Vähimmäismitoitus on laskenut 0,6:een 1.1.2025 jonka seurauksena henkilöstömäärä on vähentynyt merkittävässä osassa yksiköistä. Esityksessä todetaan, ettei yksiköiden jakautumiseen pienen ja suuren mitoituksen omaaviin pitäisi tulla suuria muutoksia, joten huhtikuun 2024 tilanteeseen perustuvan säästölaskelman voidaan arvioida antavan oikeanlaisen tiedon säästöpotentiaalista myös nykytilanteessa. Kokemuksemme mukaan vaikuttaa kuitenkin siltä, että hyvinvointialueet ovat soveltaneet vähimmäismitoituksen laskua kategorisesti ja laajemmin, kuin mitä laissa ja hallituksen esityksessä on tarkoitettu ja arvioitu mahdolliseksi. Taloudellisten vaikutusten arviointi tulee ehdottomasti päivittää THL:n mitoitusseurannan tietojen pohjalta ajantasaiseksi. Esityksessä todetaan, että 2025 alussa voimaan tulleen henkilöstömitoituksen laskun (0,6:een) vaikutusta ei vielä tarkkaan tiedetä, sillä uudistuksen toimeenpano on kesken. THL on kerännyt tiedot yksiköiden mitoituksista huhtikuussa 2025 ja esityksen mukaan tulokset ovat käytettävissä kesällä 2025. On mahdollista, että lain toimeenpano on vielä huhtikuun tiedonkeruun aikana ollut vielä joltain osin kesken, mutta se on lähempänä todellisuutta kuin huhtikuun 2024 tieto.

Valmistelussa on arvioitu, että lääkehuoltoon, yöaikaiseen valvontaan ja kirjaamiseen liittyvillä teknologioilla voi olla henkilöstövaikutuksia. Näettekö, että iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoidossa voisi vielä olla joitakin muita välittömän asiakastyön tehtäviä, joissa teknologian avulla voitaisiin vähentää henkilöstötarvetta?

Kyllä

Jos kyllä, mitä tehtäviä ne olisivat ja millä teknologialla henkilöstötarvetta voitaisiin vähentää?

Vanhuspalvelulain 20§ ensimmäisen momentin mukaan ”toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävä rakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut. Jos toimintayksikön tiloissa hoidettavana olevan iäkkään henkilön toimintakyky on alentunut siten, että hän tarvitsee huolenpitoa vuorokaudenajasta riippumatta, toimintayksikössä on oltava riittävästi henkilöstöä kaikkina vuorokauden aikoina. Työvoiman saatavuuden varmistamiseksi olisi määrällisen mitoituksen lisäksi arvioitava sitä, miten teknologia voi vaikuttaa henkilöstön työnjakoon ja tehtävä rakenteeseen. Esimerkiksi lääkehoidon

toteuttamiseen saa osallistua vain henkilö, jolla on tehtävän edellyttämä riittävä lääkehoidon koulutus ja osaaminen, eivätkä hoiva-avustajat voi olla yksin työvuorossa. Teknologian hyödyntämisen myötä näitä rajoituksia olisi arvioitava uudelleen. On tärkeää, että sosiaalihuollon nimikesuojattujen ja laillistettujen ammattihenkilöiden osaaminen kohdistuu tarkoituksenmukaisesti koko sote-palvelujärjestelmää ajatellen, eikä näiden ammattilaisten osuutta ikäihmisten ympärivuorokautisessa asumispalvelussa ole mahdollista kasvattaa nykyisestä.

Halin jäsenyrityksissä ja yhteisöissä pilotoidaan vuosittain useita eri teknologisia ratkaisuja, joiden tavoitteena on lisätä asiakkaiden ja henkilöstön hyvinvointia sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Lääkehuollon, yöaikaisen valvonnan ja kirjaamisen käytön lisäksi esimerkiksi puheohjaus, älykäs automaatio, sensortechnologia ja datan hyödyntäminen tarjoavat mahdollisuuksia saavuttaa merkittäviä aikasäästöjä ja hyötyjä hoivan laatuun sekä työntekijöiden työssä jaksamiseen. Sääntelyn tulisi tunnistaa nopeasti kehittyvät teknologiat ja mahdollistaa ratkaisujen laskeminen osaksi henkilöstömitoitusta, kun näyttöä vaikuttavuudesta kertyy.

Kannustaako esitys mielestänne investoimaan uusiin teknologioihin sosiaalihuollon palveluissa (myös muissa kuin iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoidossa)?

Ei

Voitte esittää teknologiainvestointeihin liittyviä näkökohtia.

Ehdotus ei nykymuodossaan kannusta alan toimijoita kehittämään tai investoimaan uusiin teknologioihin. Sosiaalihuoltolakiin ehdotetaan yleistä säännöstä teknologisista ratkaisuista, mutta säännöksen perustelut ovat puutteelliset muiden asiakasryhmien, kuin ikäihmisten osalta. Esityksessä tuodaan hyvin lyhyesti esille myös vammaisten ja lastensuojelupalveluita, mutta perustelut ja vaikutusarvioinnit ovat riittämättömiä tukemaan teknologian hyödyntämistä näissä palveluissa.

Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne ehdotuksen vaikutuksista.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion yleiskatteiseen laskennalliseen rahoitukseen. Hyvinvointialueille jää edelleen itsehallinnollinen oikeus päättää palvelujen toteuttamistavoista, eli niille ei synny erillistä velvoitetta hankkia mitään erityistä teknologiaa. Palvelunjärjestäjät ja palveluntuottajat arvioivat tapauskohtaisesti sitä, millaista teknologiaa ottavat käyttöön ja missä palveluissa. Säästöpotentiaali kuitenkin vähennetään hyvinvointialueen kokonaisrahoituksesta kokonaisuudessaan. Vaikka hyvinvointialueet päättävät itsehallintonsa perusteella yleiskatteellisen rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta, on selvää, että esityksen myötä säästöjä kohdennetaan erityisesti niihin palveluihin, joiden säästöpotentiaalia esityksessä on arvioitu eli ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja kotiin annettaviin palveluihin. Kokemuksemme mukaan viimeaikaiset lainsäädäntömuutokset ja niiden myötä tavoitellut säästöt on ensisijaisesti kohdennettu hyvinvointialueiden ostopalveluihin.

Esityksestä jää kokonaisuudessaan vaikutelma, että asetettu säästötavoite on merkittävällä tavalla esitystä ohjaava lähtökohta /reunaehto, jolloin tiedon oikeellisuuden merkitys korostuu. Ehdotuksen säästöpotentiaali tulee ensinnäkin laskea ajankohtaisen mitoitustiedon pohjalta, jolloin

hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdentuva leikkaus on todennäköisesti esitettyä pienempi. Toiseksi on varmistettava, että palveluiden tehostumisen myötä saavutettavat säästöt kohdentuvat sekä yksityisesti että julkisesti tuotettuihin palveluihin.

Lindeberg Laura
Hyvinvointiala HALI ry